

7.9.2023

VN/16960/2021
STM078:00/2021**2023/4 TYÖTURVALLISUUSSÄÄNNÖKSIÄ VALMISTELEVAN NEUVOTTELUKUNNAN PÖYTÄKIRJA
7.9.2023**

Aika 7.9.2023 klo 13.00-13.50

Paikka: Teams-etäkokous

Osallistujat:

Antti Janas	STM, puheenjohtaja
Hanna-Mari Pekuri	STM, varapuheenjohtaja
Sari-Anne Salminen	Työsuojelun aluehallinto, jäsen
Timo Koskinen	SAK, jäsen
Päivi Lanttola	VTML, jäsen
Lotta Savinko	Akava, jäsen
Anne Salomaa	EK, jäsen
Sirkku Saarikoski	STM, asiantuntija
Katja Danner	STM, asiantuntija
Mari Leinonen	STM, asiantuntija
Tanja Ylitöyrä	STM, sihteeri

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Hyväksyttiin asialista.

2. Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Syöpädirektiivin täytäntöönpano

Danner kertoi, että syöpädirektiivin päivitysdirektiivistä johtuvien muutosten tulee olla saatettu voimaan kansallisesi viimeistään 5.4.2024. Direktiivin soveltamisala laajeni lisääntymiselle vaaralliset aineet. Danner esitteli tämän johdosta ASA-lakiin suunnitellut muutokset. Esitellyissä pykäläluonnoksissa ehdotetaan muutettaviksi lain nimike sekä 1 - 4 ja 6 – 8 §. Kireän aikataulun takia ASA-lakiin ei nyt olla esittämässä muita muutoksia. ASA-lain muutosta valmistellaan HTP-jaostossa. Keskeisin muutos on, että työnantajalle tulisi velvoite pitää luetteloa lisääntymiselle vaarallisille tekijöille altistuneista työntekijöistä. Työnantajan tulisi säilyttää nämä tiedot viisi vuotta. Määritelmiä on täsmennetty ja niihin on lisätty direktiivin edellyttämät muutokset. Pykäläluonnoksissa termi "aine" on korvattu sanalla "tekijä", millä ennakoidaan EU:ssa jo valmisteilla olevaa syöpädirektiivin seuraavaa päivitystä. Lisääntymiselle vaarallisia tekijöitä ovat mm. tietyt lääkeaineet. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi myös nimenomainen kirjaus tietojen ilmoittamisesta ASA-rekisteriin sähköistä ilmoitusjärjestelmää käyttäen, joka olisi tarkoitettu ensisijaiseksi tavaksi tietoja ASA-rekisteriin ilmoitettaessa.

Lisääntymiselle vaarallisille tekijöille altistuneita työntekijöitä ei ilmoitettaisi ASA-rekisteriin, vaan työnantaja säilyttäisi tiedot itsellään. Vaihtoehtoja koskien tietojen säilytyspaikkaa ja -aikaa on selvitetty laajasti myös mm. OM:n kanssa. Lisääntymiselle vaarallisille tekijöille altistuneiden työntekijöiden tietojen vieminen ASA-rekisteriin aiheuttaisi TTL:n laskelmien mukaan kustannuksia, ja tämänhetkisen taloudellisen tilanteen takia ainoa mahdollisuus on, että työnantaja säilyttää tiedot itse. Tämä vastaisi myös direktiivistä tulevaa työnantajan

luettelonpitovelvollisuutta. Myös erot eri altistumisia koskevien tietojen säilytysaikojen kestossa ovat TTL:n selvityksen mukaan haasteellisia ASA-rekisterissä. Säilytysaikakysymys kytkeytyy vahvasti myös henkilötietojen suojaan. Asiassa ei ole tiedossa perusteita, jotka puoltaisivat yhtä pitkää säilytysaikaa kuin syöpäaltistumistiedoilla on. Yhtä pitkä säilytysaika (80 vuotta/pysyvästi) ei sen vuoksi vaikuta oikeasuhtaiselta tietojen minimoinnin ja rajoittamisen periaatteiden näkökulmasta tarkasteltuna.

HTP-jaostossa on keskusteltu paljon siitä, miksei tietoja voida säilyttää ASA-rekisterissä. Valmistelijoiden esihenkilö on ottanut kantaa, että tätä kysymystä voidaan mahdollisesti tarkastella uudelleen, jos laki myöhemmin avataan uudelleen ja taloustilanne on silloin parempi.

Aiheesta ei esitetty kysymyksiä, ja puheenjohtaja kertoi, että asiaan palataan TTN:ssä syksyn aikana.

4. Tietojenvaihtosäätely

Leinonen kertoi, että tietojenvaihtosäätelyasian esittelyn taustalla on hallitusohjelman kirjaus työperäiseen maahanmuuttoon liittyvän hyväksikäytön torjumisesta. TEM:ssä ollaan asettamassa työperäisen hyväksikäytön vastaisen toimenpideohjelman työryhmä, jonka toimikausi kestää vuoden 2023 loppuun. TEM:n lisäksi työryhmässä olisi edustettuina viisi muuta ministeriötä. Työryhmän tehtävänä olisi laatia työperäisen hyväksikäytön ehkäisemisen ja torjumisen toimenpideohjelma. Jos työryhmä asetetaan, jokainen ministeriö vastaa lainvalmistelusta ja mahdollisista muista hankkeista itse. Samaan aikaan ollaan asettamassa työperäisen hyväksikäytön vastaisen työn ohjausryhmä, jonka jäseniksi tulevat osastopäälliköt tai yksikönpäälliköt. Ohjausryhmä ohjaisi em. työryhmän toimintaa ja toimenpiteiden toimeenpanoa.

Valvontalain 4 a- 4 f §:ssä säädetään siitä, millä oikeudella työsuojeluviranomainen voi luovuttaa ja saada tietoja muilta viranomaisilta. Lisäksi valvontalain 10 § koskee työsuojeluviranomaiselle epäkohdasta ilmoituksen tehneen henkilön tietojen ym. salassapitoa. Liittyen uuden työryhmän työn tavoitteisiin valvontalakiin saattaa tulla muutoksia. Käytännössä muutos voisi tulla valvontalain 4 d §:ään, jossa on säädetty salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta viranomaiselle oma-aloitteisesti. Kyse on työsuojeluvalvonnassa havaituista tiedoista. Nykyisen 4 d §:n ja 10 §:n välillä on pientä ristiriitaa. 10 §:n tarkoittamia tietoja on saanut ilmaista vain poliisille ja syyttäjälle, mutta on todettu tarvetta joskus luovuttaa näitä tietoja muillekin tahoille. 10 §:ää on käsitelty TTN:n kokouksessa viimeksi joulukuussa 2019. Tämän pykälän mukaisesta tietojen luovutuksesta on myös kaksi KHO:n ratkaisua.

Keskusteltiin uudesta työryhmästä ja muusta toiminnasta saman aihepiirin parissa. Puheenjohtaja kertoi, että työmarkkinaosapuolet on tarkoitus tavalla tai toisella kytkeä mukaan uuden toimenpideohjelman valmisteluun. TEM:ssä toimii jo tällä hetkellä ulkomaalaisten työntekijöiden ja yrittäjien työehto- ja lupavalvonta-asioiden neuvottelukunta, ja uusi työryhmä tulee tekemään yhteistyötä tämän neuvottelukunnan kanssa. Uusi työryhmä koostuu ministeriöiden edustajista, mutta koska kyse on työmarkkina-asiasta, työmarkkinaosapuolia todennäköisesti kuullaan. Koskinen toivoi, että työmarkkinajärjestöt voisivat lausua ehdotuksista jo valmisteluvaiheessa, ei vasta valmiista esityksestä. Keskusteltiin myös valvontalain 10 §:n mahdollisesta muuttamisesta. Tarkoituksena on lisätä viranomaisten mahdollisuuksia antaa jokin tieto toiselle viranomaiselle, ei esim. tehdä julkiseksi sitä, kuka on kertonut työpaikkansa epäkohdista. Vielä ei voida sanoa, millaisia muutoksia 10 §:ään mahdollisesti tulee; asiaan liittyviä ongelmakohtia on tarkoitus selvittää, ja kyseinen pykälä nostettiin tässä esiin vain esimerkkinä siitä, mihin säännöksiin muutoksia saattaisi olla tulossa.

Puheenjohtaja kertoi, että asiaan palataan tulevissa kokouksissa.

5. Muut asiat

Puheenjohtaja kysyi, mitä aiheita jäsenet toivovat käsiteltävän tulevissa TTN:n kokouksissa. Koskinen toivoi tietoa siitä, miten alipalkkauksen valvonta ja siihen liittyvä kehotusmenettely ovat lähteneet käyntiin. Asiasta voisi kertoa konkreettisia esimerkkejä. Lisäksi häntä kiinnostaisi hallitusohjelmaan kirjattu sanktioiden tason tarkastelu. Puheenjohtaja totesi, että pyritään saamaan Aki Eriksson kertomaan alipalkkausasiasta jossakin vaiheessa. Sanktioiden taso ei ole STM:n asia, mutta voidaan välittää aiheesta tietoa, kunhan jotain tiedetään.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.50.

Antti Janas

puheenjohtaja

Tanja Ylitöyrä

sihteeri